

Følgeskriv

Øvelsens navn	SkagEx11
Tidspunkt for øvelse	7.-8. september
Tittel på rapport	Way Forward-rapporten
Øvelsesseier	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Kildehenvisning	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Bakgrunnsinformasjon:

Øvelsestype: Fullskala

Beskrivelse av øvelsen: Scenario var utbrudd av brann i passasjerfergen MS Bohus mellom Strømstad og Sandefjord, som deretter kolliderte med det mindre oljefartøyet Oslo Tank. Situasjonen medførte behov for brannslukking, søk og redning, samt evakuering. Det ble opprettet et omfattende mottaksapparat i Larvik, Hvaler og Strømstad, og sykehusene i Østfold og Vestfold fikk prøvd ut sin akuttmedisinske kapasitet. Det ble samtidig simulert et oljeutslipp fra Oslo Tank som krevde en større felles nordisk oljevernaksjon.

Øvelsesdeltagere: Rundt 3.000 mennesker fra omlag 55 virksomheter i primært Norge, men også i Sverige, Danmark og Finland deltok i øvelsen. Videre deltok et såkalt EU Civil Protection (EUCP) vurderings- og koordineringsteam.

Evalueringsmetodikk: Ved utarbeidelse av rapporten bygger Way Forward-syndikatet på tre hovedkilder: 1) SkagEx11-evalueringsrapporten, 2) resultatene fra Way Forward-seminaret og etterfølgende bidrag fra deltakere i Way Forward ekspertgruppen, samt 3) drøftelsene på Way Forward kjernegruppe-møtene.

Dessuten er informasjonsmateriale innsamlet av evalueringssyndikatet gjennomgått, for å finne forslag til Way Forward-anbefalinger som ikke fremgikk av ovennevnte kilder. Dette materialet omfattet:

- Notater fra "Hot-Wash Ups" som ble avholdt i etterkant av øvelsen 8. september 2011, spesielt de som ble avholdt hos Kystverket i Horten og blant RITS-personell og Distaff hos DSB i Tønsberg.
- Oppsummeringen fra Post Exercise Discussion (PXD) som ble avholdt i Tønsberg 9. september 2011.
- Tilbakemeldinger etter øvelsen fra kontrollere, spesielle evaluatorene og øvelsesdeltakere innsamlet gjennom fire temabaserte spørreskjemaer som fokuserte på koordineringen av henholdsvis søk- og redningsaksjonen til sjøs, beredskapen på land, oljeforurensningsresponsen og forholdet til EU.
- Øvelsesdeltakernes tilbakemeldinger på et generelt spørreskjema med fokus på formålet med SkagEx11, etablerte planer og avtaler, krisestyringsorganisasjon, informasjonshåndtering, krisekommunikasjon, koordinering av handlinger og ressurser, samt feltinnsats.
- Notater og referater fra Evalueringskonferansen i Tønsberg 26. april 2012.

Øvingsmål: Øvelsens tre hovedmål var å øve på:

- Den generelle nasjonale, regionale og lokale beredskapen, så vel som håndtering og koordinering mellom ulike nivåer ved store katastrofer på sjøen med mange skadde og omkomne og alvorlig oljeforurensing.
- Ansvars- og rolleforståelse på de ulike beslutningsnivåene før, under og etter en krise, så vel som koordinering og samarbeid mellom ulike nasjoner i en krisesituasjon.
- Involvering og relevans av EUs sivile krisehåndteringsmekanisme.

Oppsummering/hovedfunn:

Evalueringsrapporten konkluderte generelt med at øvelsen var vellykket og identifiserte et stort antall konklusjoner og læringspunkter – dels vedrørende tverrgående emner som var felles for øvelsesdeltakerne, dels vedrørende fire tematiske fokusområder: 1) koordinasjonen av maritimt søk og redning; 2) koordinasjonen av innsatsen vedrørende mottak på land av evakuerte (uskadde, sårede, omkomne) og pårørende; 3) koordinasjon av miljøredning i oljevernaksjonen; samt 4) koordinasjon vis-à-vis EU.

Rapportens konklusjoner og læringspunkter bekreftet at mange forhold fungerer godt, mens det på andre områder er behov for forbedringer. Det fremheves spesielt at etablering av krisestyringsorganisasjoner gikk raskt, at roller og ansvarsfordeling var tydelig innad i virksomhetene, og at de operative mannskapene var engasjerte og dedikerte i sin innsats for å redde mennesker og miljø. Det var også generelt godt samarbeid på tvers av virksomheter, men her pekes det blant annet på mangelfull informasjonsutveksling både horisontalt og vertikalt, fravær av et felles situasjonsbilde, og at det mangler felles system for prioritering, registrering og identifisering av involverte personer samt felles systemer eller registre over tilgjengelige ressurser.

Tverrgående anbefalinger relatert til krisestyring

Aktivering og drift av elementene i den samlede krisestyringen

Observasjon: Øvelse SkagEx11 påviste ingen store problemer når det gjaldt aktivering og drift av de ulike krisestabene som deltok. Øvelsen ga imidlertid ikke et rimelig grunnlag for denne generelle konklusjonen, ettersom alle organisasjonene som deltok var "klare" til øvelsen.

Anbefaling: Det anbefales at alle virksomheter som deltok i Øvelse SkagEx11, der det måtte være relevant, gjennomgår egne beredskapsplaner for å vedlikeholde og løpende forbedre evnen til først hurtig å kunne aktivere og effektivt drive egne interne krisestaber, dernest delta effektivt i tverrgående krisestaber som faste medlemmer, samband eller ad hoc-rådgivere. Det anbefales spesielt å gjennomgå planverks innhold med hensyn til blant annet effektiv innkallelse av krisestaber og støttefunksjoner, kompetanse innen stabsarbeid, sambandsoffiserer, logistikk, tilstrekkelige fasiliteter (situasjonsrom, "Second Site", IT og kommunikasjon, nødstrøm mv.), samt prosedyrer (maler for agendaer og standardiserte møtereferater, overdragelse mellom stedfortredere osv.).

Det anbefales videre at Justis- og beredskapsdepartementet, øvrige departementer, Krisestøtteenheten og Kriserådet blir mer involvert i større sivile rednings- og beredskapsøvelser i

fremtiden – dvs. ikke bare i planlegging og oppfølging, men også som faktiske deltakere i øvelsene. Dette kan være stab, kriseledelse, prosedyre eller fullskala. Denne anbefalingen om et styrket øvingsregime på sentralt nivå understøttes av den nye stortingsmeldingen om samfunnssikkerhet, Meld. St. 29 (2011–2012)4. I denne fremgår blant annet at:

- Øvelser er et sentralt virkemiddel for kontinuerlig styrking av sentral krisehåndteringsevne.
- Regjeringen har gitt Justis- og beredskapsdepartementet et tydelig overordnet ansvar for nasjonale øvelser i sivil sektor. Departementet skal gi overordnede føringer for større tverrsektorielle øvelser i sivil sektor, og ha en ledende rolle i planlegging og gjennomføring av prioriterte, sivile nasjonale øvelser.
- Kriserådet møtes både i forbindelse med reelle hendelser og i forbindelse med større øvelser i departementsfellesskapet, som for eksempel sivile nasjonale øvelser (SNØ) og NATO Crisis Management Exercise (CMX).

Informasjonshåndtering med særlig vekt på et felles situasjonsbilde

Observasjon: Under øvelsen var det mange eksempler på mangelfull informasjonsutveksling og fravær av et felles situasjonsbilde. Øvelse SkagEx11 viste at deltakende aktører etterlyser et slikt felles situasjonsbilde. Et annet spørsmål som det kan være verdt å vurdere er hva som er grunnen til at det oppleves som et så stort og udekket behov.

Anbefaling: Det anbefales at det utvikles et rammeverk for hensiktsmessig deling av informasjon slik at et felles situasjonsbilde kan tilføre alle berørte parter den informasjonen de trenger for å håndtere situasjonen (koordinering av handlinger og ressurser, samt krisekommunikasjon) på best mulig måte.

I avsnittet "Main conclusions and lessons identified" i SkagEx11-evalueringsrapporten vurderes det at: "The absence of participation at government ministry level might have been the structure that was lacking in order to assemble one common situation picture". På denne bakgrunn foreslås det at det anbefalte utviklingsarbeidet vedrørende felles situasjonsbilder forankres i Justis- og beredskapsdepartementet, og ivaretas i samarbeid med Krisestøtteenheten, DSB og andre virksomheter med ansvar for beredskap og krisehåndtering.

Anbefalingen understøttes både av Meld. St. 29 (2011–2012) og av FOR 2012-06-15 nr. 535: Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, Justis- og beredskapsdepartementets samordningsrolle, tilsynsfunksjon og sentral krisehåndtering". Disse to dokumentene angir blant annet:

- At et lederdepartement må kunne:
  - Utarbeide og distribuere overordnede situasjonsrapporter, blant annet på bakgrunn av innhentet informasjon fra andre departementer, operative etater og media
  - Utarbeide overordnede situasjonsanalyser, inkludert vurdering av mulige hendelsesforløp og videre utvikling av krisen
  - Sørge for at oppdatert informasjon om situasjonen distribueres til regjeringens medlemmer.
- At Justis- og beredskapsdepartementet "skal legge til rette for systemer for helhetlig og koordinert kommunikasjon mellom myndighetene, og mellom myndighetene og befolkningen om beredskap og krisehåndtering før, under og etter en krise".

- At Krisestøtteenhetens bistand til lederdepartementets arbeid med samordning og helhetlig sentral krisehåndtering omfatter ”utarbeidelse og formidling av overordnede situasjonsrapporter og etablering av felles situasjonsforståelse som grunnlag for strategiske beslutninger”.

1. Anbefalinger relatert til maritimt søk og redning

Planverket ved de norske hovedredningsentralene (HRS/JRCC)

Observasjon: Erfaringer fra øvelsen tyder på at en del elementer i HRS-planene bør endres for gjøre dette planverket godt nok til bruk ved spesielt store og komplekse hendelser, som den som ble simulert i SkagEx11.

Anbefaling: Det anbefales at Justis og beredskapsdepartementet nedsetter en bredt sammensatt arbeidsgruppe for å gjennomgå eksisterende planverk til bruk ved HRS-ene og andre relevante deler av den norske SAR-tjenesten, inkludert å oppdatere og revidere ”Oppgaver og samarbeid ved skipsulykker” (JD 1997, G-0234 B).

Ved gjennomgang av planene anbefales det nærmere overveielser vedrørende blant annet:

- Varsling av naboland og samarbeid med disse
- Planverk for bruk av RITS-kapasiteter
- Prosessen knyttet til forhåndsbestemmelse av mottakssenter i Lokal Redningsentral (LRS) distrikter.
- Samarbeidet mellom HRS og helsevesenet.
- Rutiner for varsling av evakuerte under SRU-transport til mottakssentre og sykehus på land.

Samarbeidet mellom de nordiske redningsentralene

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste betydningen av et nært og løpende samarbeid mellom de nordiske redningsentralene.

Anbefaling: Det anbefales at de nordiske redningsentralene iverksetter tiltak for å sikre faste møter og kunnskapsdeling, utveksling av informasjon om ressurser, samt erfaringsutveksling fra øvelsesaktiviteter og skarpe SAR-oppdrag. Man kan eventuelt også vurdere om det er behov for en formell samarbeidsavtale mellom de nordiske landene på SAR-området (tilsvarende København-avtalen om forurensningsvern til sjøs).

Det anbefales videre at det jevnlig avholdes kommunikasjonsøvelser mellom de nordiske SAR-tjenestene for å skape rutine i bruk av kommunikasjonsutstyr og kommunikasjonslinjer, samt et felles språk og forståelse av fagterminologi. Man kan også vurdere å utvikle en felles nordisk portal for loggføring/utveksling av data ved katastrofehandtering innen SAR-området, eventuelt via internettapplikasjoner.

Planverk for RITS, koordinering av RITS-team og brannfarlig rådgivning

Observasjon: På det taktiske nivå var de enkeltstående delene av RITS-innsatsen om bord på Bohus effektive (med unntak av HAZMAT-innsatsen). RITS-teamene samarbeidet godt innbyrdes med hverandre og sammen med personellet på SRU-er og besetningen på Bohus. På det operative nivået viste evalueringen imidlertid at bedre organiseringsprinsipper, en enklere og tydeligere kommandovei og en mer markant ledelse fra skipets bro ville vært en fordel for RITS-responsen som helhet. Bruk av den først ankomne RITS-teamleder i rollen som koordinerende RITS-leder for alle teamene kunne ha fungert bedre. SITREP-er til og fra broen burde ha vært hyppigere, mer omfattende og bredere fordelt. På samme måte viste øvelsen et forbedringspotensial når det gjaldt bruk av brannfaglig ekspertise fra rådgivere på land.

Anbefaling: Det anbefales at DSB i Norge gjennomfører en regulering av planene nasjonalt i forbindelse med RITS, inkludert spesielt de overordnede ledelsesaspektene ved RITS-innsats, og at det utarbeides prosedyrer for rollene som brannfaglig rådgiver på stedet for skipets kaptein og for OSC-en, samt brannfaglige rådgivere plassert på land ved HRS. Nasjonalt RITS-forum bør engasjeres i dette arbeidet.

På samme måte anbefales det å vurdere hvorvidt det er behov for en felles nordisk regulering av RITS-planene på tvers av tjenester og landegrenser for å konkretisere, samordne og videreutvikle etablerte ordninger. Det nordiske RITS-forumet innen NORDRED anses å utgjøre den mest hensiktsmessige rammen for disse vurderingene. Det anbefales derfor også at Nordisk RITS-forum videreføres og styrkes som et fast forum. Denne anbefalingen er i tråd med Nordisk RITS-forums egen anbefaling om videreføring fremlagt på NORDRED-konferansen i Stavanger 5. – 7. september 2012 på bakgrunn av ovennevnte rapport. Her ble det også anbefalt at ledelsen av Nordisk RITS-forum bør følge ledelsen av NORDRED slik at Sverige overtar ledelsen for neste treårsperiode, og at arbeidet i forumet bør samordnes med RITS-samarbeidet innen EU.

Videre anbefales det å utvide fokuset både for det norske nasjonale RITS-forumet og Nordisk RITS-forum fra primært landbasert brann- og redningsvesen til i større grad også å omfatte sjøbaserte RITS-kapasiteter fra kystvakt m.fl.

Det anbefales også at konseptet for en koordinerende RITS-leder ved innsats over tid med flere RITS-team fra ulike tjenester og/eller nasjoner videreføres og videreutvikles, at det utarbeides prosedyrer for denne rollen, og at det opprettes felles nordisk opplæring for RITS-ledere.

Til slutt anbefales det at det i de enkelte nordiske land blir gjennomført ekspertmøter mellom redningsledere ved redningssentralene og RITS-ansvarlige ledere fra statlige og kommunale redningstjenester for å sikre bedre kunnskap om RITS-teamenes rolle, evner og virkemidler som en integrert del av sjøredningstjenesten.

Personregistrering ved større havarier

Observasjon: Under øvelse SkagEx11 mislyktes arbeidet med å opprettholde en nøyaktig POB-liste ved HRS-S på grunn av ulike øvelsестekniske vanskeligheter, selve kompleksiteten i den masseevakueringen det ble trent på, og variasjoner i kvalitet og aktualitet av den informasjonen som ble gjort tilgjengelig for HRS-S av politiet og andre øvelsesdeltakere.

Anbefaling: Det anbefales at Sjøfartsdirektoratet undersøker muligheten for en prosedyre for mer nøyaktig registrering av personer om bord på ferger. Ideelt sett bør denne registreringen omfatte alle personers fulle navn, kjønn, nasjonalitet og fødselsdato. I den forbindelse anbefales det at Sjøfartsdirektoratet gjennomgår FOR 1999-09-06 nr. 1047.

Det anbefales at Sjøfartsdirektoratet og Politidirektoratet utarbeider tilfredsstillende prosedyrer for utveksling av informasjon mellom HRS og LRS for å sikre en bedre evne til å holde nøyaktig rede på antall POB ved hendelser til sjøs.

Flykoordinator-funksjonen (Aircraft Coordinator – ACO)

Observasjon: Under øvelse SkagEx11 opprettholdt ACO-en et høyt nivå av flysikkerhet, men fikk ikke laget en flow-plan, noe som førte til at helikoptre ble holdt i beredskap i lengre perioder og i perioder da det ikke var tilgjengelige helikoptre i området. Dessuten var kommando- og kommunikasjonslinjene mellom ACO-en og OSC-en i forhold til SMC-en ved HRS-S ikke helt klare under øvelsen.

Anbefaling: Videreutvikling av ACO-funksjonen og ytterligere ACO-opplæringskurser (pågående) anbefales i Norge og andre nordiske land. Det anbefales også at ACO-funksjonen - når det er hensiktsmessig – inkluderes i fremtidige norske/nordiske øvelser som involverer SAR-oppdrag med flere luftbårne SRU-er. Til slutt anbefaler man at Norge godkjenner den finske/svenske/danske internasjonale ACO-manualen for operasjonelt bruk med tanke på å styrke felles organisasjonsmessige prinsipper og prosedyrer i Norden.

Språk og fagtermer

Observasjon: Til tider forårsaket bruken av skandinaviske språk misforståelser under SAR/RITS-operasjonen i øvelse SkagEx11. Disse misforståelsene skyldtes til dels forskjeller i nasjonal terminologi og uttrykk og dels feil oppfatninger av hva et bestemt uttrykk på et annet språk kunne bety.

Anbefaling: Konsekvent bruk av engelsk under SAR- og RITS-operasjoner som omfatter deltakere fra mer enn ett nordisk/skandinavisk land anbefales både under fremtidige øvelser og i reelle operasjoner.

Hvis nøkkelpersonell på dedikerte SRU-er og RITS-teamledere ikke snakker godt nok engelsk, og ikke er fortrolige med engelsk terminologi for SAR-operasjoner, anbefales det å iverksette tiltak for å forbedre deres kompetanse.

Anbefalingen gjelder imidlertid bare "grensesnitt"-situasjoner, der personell fra ulike nasjonaliteter må samarbeide. Innen et nasjonalt RITS-team, for eksempel, bør gruppens medlemmer selvfølgelig bruke sitt eget felles språk, men teamlederen bør snakke engelsk når andre RITS-teamledere og skipets offiserer av forskjellige nasjonaliteter er til stede sammen.

Vurderinger vedrørende anbefalt bruk av engelsk språk bør forankres i NORDRED, og muligens også i Nordisk RITS-forum, hvis det anses ønskelig å vedta anbefalingen i offisielle nordiske avtaler osv.

RITS-teamenes materiell

Observasjon: De enkelte lands RITS-team brukte utstyr med ulike dimensjoner ved flere anledninger under SkagEx11, inkludert overgangskoblinger til røykdykkerapparater til bruk for etterfylling, brannslanger, radioer og ladere.

Anbefaling: Det anbefales at RITS-team gjennomgår egne pakkelister på bakgrunn av erfaringene fra Øvelse SkagEx11, og deler informasjon på området med RITS-team fra andre tjenester og land.

Det anbefales videre at det utvikles standard overgangskoblinger for røykdykkerutstyr der dette er mulig, sekundært at de enkelte lands RITS-team utveksler informasjon som gjør det mulig å utvikle en "adapter-kasse" med diverse mellomstykker/overganger til bruk ved internasjonalt RITS-samarbeid.

Det bør videre vurderes om det kan inngås en nordisk sambandsavtale vedrørende bruk av radiokommunikasjon på felles frekvens og standard blant RITS-ledere.

En felles nordisk standard for RITS-utstyr – gjerne samordnet med standarder for utstyr på skip – er et mer ambisiøst alternativ som bør drøftes i Nordisk RITS-forum.

I denne sammenheng bør det nevnes at samarbeid vedrørende materiell og mulig standardisering av pakkeplaner blir nevnt blant målsettingene i mandatet for Nordisk RITS-forum, som beskrevet i brev fra DSB til Bergen brannvesen datert 3. mars 2010.

Triage om bord i en havarist

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at kapasiteten for innledende utvelgelse/prioritering av sårede personer på Bohus før evakuering var ytterst begrenset på grunn av mangel på personell med akuttmedisinsk kompetanse om bord. Etter at et akuttmedisinsk legeteam ble overført til fergen med helikopter foregikk utvelgelsen i et høyere tempo.

Anbefaling: Det anbefales at Helsedirektoratet diskuterer om det eventuelt bør utarbeides et konsept for akuttmedisinsk sortering og førstehjelp om bord på skip i havsnød med mange skadde personer.

2. Anbefalinger relatert til innsats på land etter ulykker til sjøs

Samarbeid i forbindelse med mottaksapparat

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at det er uklarheter når det gjelder tolking av eksisterende regelverk, særlig gjelder dette tolking av de ulike aktørenes ansvar og roller i både oppretting og drift av mottak for evakuerte og pårørende.

Anbefaling: Det anbefales at det opprettes en tverrsektoriell gruppe for å gjennomgå driften av mottakene, og at gruppen utarbeider et overordnet dokument som presiserer roller og ansvarsforhold i tilknytning til opprettelse og drift av evakuerte- og pårørendesenter. Med tverrsektoriell gruppe menes en gruppe med representanter fra politi, helse, kommune, sivilforsvar, frivillige organisasjoner og evt. andre relevante aktører som ofte har en oppgave knyttet til mottakene. Ansvaret for å iverksette arbeidet ligger hos Justis- og beredskapsdepartementet (JD) (se også kapittel 3.1).

Anbefalingen har paralleller til 22. juli-kommisjonens mer generelle anbefaling om at det utarbeides et felles planverk for samarbeid og samvirke mellom de forskjellige nødetatene ved store ulykker. Bakgrunnen er blant annet at dagens planverk fremstår som fragmentert og lite oppdatert. Riktignok er den kongelige resolusjonen fra 4. juli 1980 og "Håndbok for redningstjenesten" under revisjon, men det felles planverket er ennå ikke på plass. Kommisjonen peker i denne sammenheng på at det varsles i samfunnssikkerhetsmeldingen (Meld. St. 29 (2011-2012)) at det vil utarbeides nasjonale retningslinjer for samarbeidet mellom helsetjenesten, brann- og redningsetaten og politiet. Videre mener kommisjonen at JD bør vurdere om det er behov for en felles lov om redningstjenesten (NOU 2012:14, s. 188-189).

Registreringssystemene

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste på nytt at det er store utfordringer med registreringssystemene for personer som er involvert i en krise som uskadde, sårede, døde og savnede.

Anbefaling: Det anbefales at det innføres et nytt system som de relevante virksomhetene kan lese og registrere i. Det er viktig å finne et enkelt og brukervennlig system som gir oversikt over hvor alle involverte personer befinner seg under hendelsen. Det forutsettes at Justis- og beredskapsdepartementet med bistand fra underliggende virksomheter følger opp dette, og at et nytt system etableres raskt.

Det anbefales videre at ordningen med politi til stede på sykehusene under store kriser, bør formaliseres og videreutvikles.

Lokal redningsentral (LRS)

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at det fortsatt er behov for en mer enhetlig forståelse av lokal redningsentral (LRS).

Anbefaling: Det anbefales at både begreper og funksjoner gjennomgås og tydeliggjøres når det gjelder utvidet LRS. Blant annet bør det avklares hvilket nivå de ulike virksomhetene skal være representert med. Justis- og beredskapsdepartementet har dette initiativet, og bør samarbeide med helsemyndigheter, kommunene og andre som har en rolle i utvidet LRS.

Den kongelige resolusjonen av 4. juli 1980 som omhandler den kollektive redningsledelsen har vært under revisjon i flere år. SkagEx11 Way Forward-gruppen har fått signaler om at denne er i ferd med å ferdigstilles i Justis- og beredskapsdepartementet. Denne vil bli svært sentral i arbeidet med å oppklare spørsmål og oppdatere organiseringen.

Informasjonsdeling/ samband

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at kommunikasjonen mellom luft (helikopter) og land, herunder AMK-sentralen, ikke fungerte tilfredsstillende.

Anbefaling: Det anbefales at Hovedredningsentralen gjennomgår eksisterende prosedyrer med tanke på å få frem den nødvendige kommunikasjonen mellom sjø, luft og land, herunder informasjon om helikoptrenes posisjon.

3. Anbefalinger relatert til bekjempelse av oljeforurensning

Københavnavtalen

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste et behov på flere punkter for å videreutvikle samarbeidet innen Københavnavtalen.

Anbefaling: Det anbefales at Kystverket, gjennom samarbeidet innen Københavnavtalen, starter en gjennomgang av både avtalen og det operative planverket med tanke på om avtalen/planverket er tilpasset dagens situasjon i henhold til punktene angitt ovenfor.

Det anbefales videre at Kystverket, gjennom samarbeidet innen Københavnavtalen, i forkant av samøvelser setter av tilstrekkelig tid til å trene nøkkelposisjoner/sambandspersonell, og fokuserer på deltakende enheters kapasitet.

Det anbefales at det utarbeides en samarbeidsavtale mellom de nordiske landene, som blant annet skal sørge for flere større kombinerte nordiske SAR-/oljevernøvelser.

Kommunikasjon

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at ulike ledelsesnivåer manglet tilstrekkelig informasjon, og at det samme gjaldt mellom ulike organisasjoner som deltok i forurensningsaksjonen.

Anbefaling: Det anbefales at Kystverket i sitt planverk sikrer gode rutiner for kommunikasjon horisontalt og vertikalt mellom nøkkelorganisasjoner, inkludert berørte kommuner.

Felles situasjonsbilde for hele hendelsen til bruk i oljeforurensningsaksjoner

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at rutinene ikke fungerte tilstrekkelig med tanke på oversikt over hele hendelsesbildet, inkludert alle konsekvensene som ulykken hadde på personell, fartøy, miljø og infrastruktur.

Anbefaling: Det anbefales at Kystverket i sitt planverk sikrer nødvendig kontakt med andre interessenter i en total situasjonshåndtering (eks. HRS) for å skaffe en helhetlig og tilstrekkelig oversikt over hele situasjonen. Denne helhetlige situasjonsoversikten må gjenspeiles i Kystverkets handlingsplan.

Det anbefales at Kystverket iverksetter en synkronisering av egne miljøkart i forhold til nabolandenes, slik at man får et felles beslutningsgrunnlag. Her bør det også vurderes å synkronisere prognoseverktøy for oljedrift.

Rolleforståelse

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste behov for avklaring av rolleforståelse mellom SOSC/NOSC og Kystverkets rådgivere.

Anbefaling: Det anbefales at Kystverket innleder en dialog om rollefordelingen med Kystvakten angående rollene. Det bør avklares om rollefordelingen er optimal med tanke på at kapteinen (SOSC/NOSC) også er ansvarlig for eget fartøy, og Kystverkets rådgiver skal være den som er faglig sterkest innen oljevern.

4. Anbefalinger relatert til koordinering vis-à-vis EU

Generelt om anvendelse av EU Civil Protection (EUCP) teams

Observasjon: Øvelsen ga en mulighet til å evaluere hvor relevant og nyttig EUs ekspertgrupper er i en europeisk sammenheng, selv om begrensningene i øvelsen når det gjaldt scenario og tid førte til at ekspertgruppene ikke ble utnyttet optimalt, spesielt når det gjaldt å gi gruppene realistiske utfordringer.

Anbefaling: Et EUCP-team kan skape en unødvendig forsinkelse i en akutt situasjon, og det virker ikke som om det kan tilføre noen merverdi. Et EUCP-team kan dessuten skape uklarhet om roller og ansvar mellom det rammede landet og MIC-en.

Det er strukturer og prosedyrer i EUs samordningsmekanisme som kun sjeldent brukes. Slike strukturer og prosedyrer kan være hensiktsmessige å ha "for sikkerhets skyld". På den annen side bør man ikke nødvendigvis trene på slike strukturer og prosedyrer pga. sannsynligheten for aktivering.

Det anbefales at ovenstående vurderes i forbindelse med forhandlingene om lovforslaget om "a Union Civil Protection Mechanism".

EUCP-teamet under Øvelse SkagEx11

Observasjon: Øvelse SkagEx11 viste at det var visse konkrete utfordringer knyttet til bruken av EUCP-teamet. Generelt sett var det neppe realistisk å bruke et EUCP-team i en slik situasjon som den det ble trent på i SkagEx11- scenariet. Dessuten ble EUCP-teamet ikke brukt effektivt nok.

Anbefaling: Det anbefales at mottakerlandet alltid oppnevner en sambandsoffiser til et EUCP-team med tanke på å sikre den nødvendige koordineringen med relevante myndigheter m.fl. i mottakerlandet. Sambandsoffiseren må ha kjennskap til både de nasjonale beredskapsstrukturene og EUs Samordningsmekanisme.

Det anbefales videre at det i forbindelse med utnevning av medlemmer til et EUCP-team tas hensyn til hvilket språk som forventes brukt i koordineringen mellom EUCP-teamet og mottakerlandet.

Det bør tas hensyn til disse anbefalingene i forbindelse med erfaringsoverføringsprosessen og opplæringsprogrammet.

Gjennomgått av	Dato
Maja Stien	10. juli 2014